

Pirkanmaan lintutieteellisen yhdistyksen lausunto Ikaalisten Tevaniemen tuulivoimahankkeen YVA-selostuksesta PIRELY/15588/2021

Tevaniemen Tuulivoima Oy suunnittelee Ikaalisten Tevaniemeen tuulivoimahanketta. Hankealue on kooltaan 1 249 ha. Hanke sisältää enintään 9 tuulivoimalan rakentamisen. Tuulivoimaloiden yksikköteho on 8-10 MW ja korkeus enimmillään 280 metriä. Linnustoselvitys on Suomen Luontotieto Oy:n tekemä. Ympäristövaikutusten arviointiselostuksen on laatinut Sitowise Oy 9.9.2022. Hankealue on pääosin talousmetsää ja ojitettua suota.

Havainnot linnustoselvityksestä:

1) Kevätmuuttoselvitys on tehty 25.3.2021 – 10.5.2021 välisenä aikana. Selvitykseen on käytetty 12 päivää. Selvitystä olisi pitänyt jatkaa pitempään, koska muun muassa mehiläishaukkojen määrää ei ole kyetty kunnolla selvittää mehiläishaukkojen muuton myöhäisyyden vuoksi. Mehiläishaukka on erittäin uhanalainen laji, jonka muuttokäyttäytyminen hankealueella olisi pitänyt selvittää tehokkaasti. Kevätmuuttoselvityksen pitää perustua vähintään 20 havainnointipäivään-

2) Syysmuuttoselvitys on tehty ajalla 20.8.2021 – 30.10.2021. Syysmuuttoselvityksessäkin havainnointipäiviä on 12. Syysmuuttoselvitys on lopetettu liian aikaisin. Esimerkiksi laulujoutsenten päämuutto on tapahtunut vasta lopettamisen jälkeen. Laulujoutsen on nimenomaisesti yksi sellainen laji, jolle tuulivoimalat voivat olla suurikin riskitekijä. YVA-selostuksessa myönnetäänkin, että laulujoutsenten päämuutto tapahtui vasta havainnoinnin päättymisen jälkeen. Syysmuuttoselvityksen pitää perustua vähintään 20 havainnointipäivään.

3) Lintujen muuttohavainnoinnissa tulee varautua ottamaan entistä paremmin huomioon, milloin on lintujen hyviä muuttopäiviä muun muassa seuraamalla sääennusteita ja muita saatavilla olevia tietoja. Lisäksi muutto voi olla vilkasta myös huonoissa sääolosuhteissa, jos esimerkiksi tuuli on otollinen tai linnuilla on voimakas muuttovire. Lentokorkeudet ja törmäysriskit tuulivoimaloihin saattavat vaihdella eri sääolosuhteissa.

4) Kurkien syysmuutonseuranta 2021 ei antanut oikeaa kuvaa syksyn kurkimuutosta hankealueella. Kurkia muutti 15.9.2021 ensimmäisenä muuton massapäivänä hankealueella 1 600 yksilöä. Toisena kurkien massamuuttopäivänä 13.10.2021 ei havainnointia ollut lainkaan. Muuttoselvitysten perusteella hankealueella kurkien muuttomääräksi saatiin 2 060 kurkea. Selostuksessa kuitenkin mainitaan, että kurkien todellinen määrä olisi ollut tätä määrää huomattavasti korkeampi.

5) Hankealueella ei ole mainittu tehdyn talvilintuselvitystä. Pöllöselvityksessä on kuunneltu pöllöjä kahtena yönä. Pöllöselvityksestä käy ilmi, että vuonna 2021 oli huono myyrävuosi, joka vaikutti pöllöjen pesintään ja soidinaktiivisuuteen. Juuri eri vuosien välisistä eroista johtuen selvityksien tulisi kattaa yli yhden vuoden. Näin selvityksen tulos muodostuisi enemmän todellista tilannetta kuvaavaksi.

6) Hankealueen lähellä olevien MAALi-alueiden ja MAALI-alueiden viereisten alueiden muuttoaikana lepäilevien ja ruokailevien lintulajien ja yksilöiden määrästä ja lentoreiteistä on syytä tehdä tehokkaampi selvitys. Nyt näyttää, että tämä selvitys sivuutetaan liian kevyesti.

Laaditun merikotkaselvityksen tiedot ovat yleisellä tasolla. Ei ole mainittu lähteitä, joihin merikotkien liikkuminen hankealueen tuntumassa perustuvat. Merikotka on laji, jonka pesimäaikaiset reviirit lisääntyvät Pirkanmaalla. Talvihavainnot on ympäri maakuntaa. Tästä syystä (ja koska merikotka on yksi tuulivoimaloiden haittavaikutuksista eniten kärsivä laji) kaivataan

merikotkien liikkumisesta ja oleskelusta Tevaniemen tuulivoimahankealueella tai sen tuntumassa riittävän konkreettisia tietoja.

Kanalintujen soidinpaikkaselvitykseen on käytetty ilmeisesti niin ikää kaksi selvityskertaa. Talvilintuselvytys on tarpeen, koska alueella talvehtivista merikotkista ja mahdollisista maakotkista ei ole kunnollista tietoa. Ei ole selvitetty myöskään kotkien talvisia lentoreittejä. Kevätmuutonseuranta kotkia ajatellen on alkanut liian myöhään.

6) Yleisenä huomiona selvityksessä todetaan, että hankealueen kautta saattaa muuttaa öisin muun muassa vesilintuja. Näissä tuulivoimaselvityksissä tuleekin jatkossa pyrkiä ottamaan entistä enemmän huomioon myös öisin tapahtuva lintujen muutto.

7) Linnustonselvityksessä tai YVA-selostuksessa ei saa tietoa siitä, miten petolintujen ja muiden lintujen pesimäaikainen lentoreittien havainnointi on tehty. Onko ollut systemaattista havainnointia? Lentoreittien havainnoinnin pitää sisältää vähintään 10 havainnointipäivää.

Tevaniemen hankealueen länsipuolelta (Tiira-lintutietopalvelu) on havaintoja saalistelevista kalasääskistä pesimäaikaan. Havainnot viittaavat vahvasti pesimiseen. YVA-selostuksesta ei käy ilmi, miten tehokkaasti kalasääskien lentoreittejä on havainnoitu.

Linnustonselvitysten ohjeet tuulivoimalahankkeissa:

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/75407/SY_6_2016.pdf?sequence=1&isAllowed=y

”Kappale 3.

1) Maalinnuston kartoitusmenetelmän mukaiset pesimälinnustokartoitukset sekä meri- että maa-alueilla tehdään toukokuun alun ja kesäkuun lopun välisenä aikana riippuen siitä, onko alue Etelä- vai Pohjois-Suomessa. Kartoitusalueen laajuuden määrittelyn tulee perustua kartoitusmenetelmän tuntevan asiantuntijan arvioon.

2) Pesivän ja lepäilevän linnuston lentoaktiivisuuden havainnointia tulee tehdä pesimä-, kevät- ja syysmuuttokausina vähintään kymmenen päivän ajan siten, että edellä mainitut alueelliset ja lajikohtaiset erityispiirteet tulevat huomioiduksi. Eri-tyistä huomiota on kiinnitettävä lintujen säännöllisesti käyttämien lentoreittien ja lentokorkeuksien sekä petolintujen suosimien kaartelupaikkojen selvittämiseen.

3) Havainnointipiste tai -pisteet tulee valita niin, että niiltä käsin on havainnoitavissa koko suunniteltu tuulivoima-alue. Koska eri lajiryhmien muutot tapahtuvat ajallisesti hyvinkin eri aikoina, kattavan kokonaiskuvan saamiseksi ja eri sääolosuhteiden huomioimiseksi kevätmuuton seuranta on syytä tehdä maaliskuu-toukokuussa Etelä-Suomessa vähintään 30 päivän ajan ja Pohjois-Suomessa vähintään 20 päivän ajan. Seurantajakson pituudessa on ajallista vaihtelua, koska Etelä-Suomessa muuttokausi kestää Pohjois-Suomea pidempään. Syysmuuttoa on syytä seurata elo-marraskuussa niin ikään vähintään 30 (Etelä-Suomi) ja 20 (Pohjois-Suomi) päivän ajan.”

YVA-selostuksen perusteella VE2 vaihtoehto näyttää olevan linnuston kannalta parempi kuin VE1. VE2:ssa tuulivoimala Laakakallion läheltä putoaisi pois (1). Näin metson soidinpaikkaa

turvattaisiin jatkossakin. Toinen tuulivoimala, jonka poistaminen olisi linnustolliselta kannalta hyväksi, on Ylistä Kotajärveä lähin suunniteltu tuulivoimalapaikka järven koillispuolella (7).

Hankealueen lähistöllä on kaksi maakunnallista tärkeää MAALI-aluetta - nimittäin Ikaalisten Heittolanlahti (2,4 km etäisyydellä) ja Riitalan/Vähäjärven alue (5,0 km etäisyydellä). Nämä alueet ja niiden lähialueet keräävät esimerkiksi suuriakin hanhiparvia muuttoaikaan. Tiira-lintutietopalvelun mukaan 28.4.2022 Tevaniemen Heittolanlahdenranta-alueella oli 110 paikallista tundrahanhea. Ja 22.4.2022 harmaahanhien määrä oli 290 paikallista hanhea. Harmaahanhia laskettiin 26.4.2021 Heittolan Kauppilan alueelta 1 500 paikallista hanhea. Hanhien muuttoreitti saattaa pääosin suuntautua koilliseen eli suunnitellun tuulivoima-alueen ulkopuolelta, mutta osa hanhista muuttaa myös hankealuetta viistäen tai sen kautta. Hanhien levähtämiseen ja ruokailuun sisältyvät lentoreitit saattavat jäädä suurelta osin hankealueen ulkopuolelle. Suurimman riskin hanhille ja muille suurina parvina MAALI-alueilla ja niiden lähistöllä liikkuville lajeille aiheuttaa törmääminen tuulivoimaloihin. Lentoreiteistä tulee saada konkreettisempaa tietoa kuin nyt eikä tukeutua liiaksi oletuksiin.

YVA-selostuksessa todetaan, että Tevaniemen tuulivoimahankkeella on vain vähäisiä vaikutuksia alueen linnustoon. Kuitenkin nämä vaikutukset kohdistuvat selostuksen mukaan muun muassa varpuspöllöön, viirupöllöön, mahdollisesti helmipöllöön ja hiirihaukkaan lajeina. Alueella tai sen lähialueella liikkuu niin pesimäaikaan kuin muuttoaikaankin huomattava määrä petolintuja. Linnustoselvitysten tulee olla ainakin mahdollisimman aukottomat, jotta arvioinneille haittavaikutuksista on riittävän vankka perusta. Linnustoselvityksissä on kuitenkin ilmeisiä puutteellisuuksia. Samalla on muistettava, että linnustoselvityksissä todetaan, että lentävien lintujen havainnointia rajoittivat havainnointiin käytetyt matalat havainnointipaikat.

Tuulivoimaloiden pystyttämisen ja hankealueen muun rakentamisen yhteydessä on otettava huomioon se, ettei pesimälinnustolle aiheuteta vältettävissä olevia haittoja muun muassa rakentamisaikatauluja suunnitteleamalla. Tuulivoimaloiden haitallisia vaikutuksia on seurattava tuulivoimaloiden käyttöajan. Seurantaan on liityttävä myös linnustoseuranta.

Pirkanmaan lintutieteellisen yhdistyksen kannan mukaan linnustoselvityksiä tulee täydentää.

Tampereella 22.11.2022

Jukka T. Helin
Puheenjohtaja
Pirkanmaan lintutieteellinen yhdistys
pily@pily.fi